

Vreme: 09.07.2026 17:00

Medij: nin.rs

Link: <https://www.nin.rs/politika/vesti/117929/klaster-3-i-srbija-zasto-eu-jos-nije-odobrila-otvaranje->

Autori: Boban Karović

Teme: Evropska komisija

Naslov: Klaster 3 i dalje na čekanju: "Najveći izazov je na političkom, a ne tehničkom nivou odlučivanja"

9144

Evropska komisija podržava otvaranje Klastera 3, ali deo država EU i dalje blokira odluku. Stručnjaci objašnjavaju šta sledi.

Evropska unija (EU) se podelila u vezi sa otvaranjem klastera 3 u pregovorima sa Srbijom. Dok je Evropska komisija (EK) preporučila njegovo otvaranje, u Evropskom parlamentu (EP) je raspoloženje znatno drugačije. Klaster zasad ostaje neotvoren, jer ambasadori zemalja članica EU nisu dali saglasnost za to - protiv je bilo osam zemalja. Zato je sada otvoreno pitanje da li će i kada otvaranje klastera 3 ponovo biti stavljeno na dnevni red. Vlast u Beogradu se nada da bi to ipak moglo da se dogodi ubrzo, a poznavaoi prilika ocenjuju za NIN da je "loptica" na terenu Srbije i da odgovor na skepsu Brisela mora biti ubrzanje reformske agende. Kako kažu, najveći izazov se trenutno nalazi na političkom, a ne tehničkom nivou. Za Srbiju je ovo turbulentna sedmica kada je reč o evropskim integracijama. Najpre je u EP u utorak održana rasprava o izveštaju o Srbiji, koji je predstavio izvestilac te evropske institucije za Srbiju Tonino Picula. Tom prilikom se obratila evropska komesarka za proširenje Marta Kos, koja je izjavila da je Srbija važan partner u regionu, sa jasnom perspektivom za članstvo u EU. Prema njenim rečima, Srbija mora da donese jasne strateške odluke, kao i da se uskladi sa politikama EU. Istakla je i da je zbog pozitivnih promena EK preporučila otvaranje klastera 3. "Evropska komisija nastavlja da ohrabruje Srbiju da iskoristi trenutnu priliku da se približi članstvu. Na Samitu EU-Zapadni Balkan čuli smo obećanja od strane rukovodstva Srbije da je evropski put njihov strateški prioritet. Sad treba da vidimo da Srbija zaista demonstrira svoja strateška obećanja, da odgovori na zabrinutost EU i isporuči obećane reforme", rekla je Marta Kos. S druge strane, Picula je tokom izlaganja ponovio niz kritika na račun Srbije i vlasti u Beogradu i pozvao EK da zaustavi isplatu u okviru Plana rasta za Zapadni Balkan. On je kazao i da se zalaže za reprogramiranje postojećih i budućih sredstava EU kako bi se ojačala podrška reforme pravosuđa, naporu u borbi protiv korupcije, nezavisni mediji, organizacije civilnog društva i nezavisni kulturni sektor. "Podsetio bih da je politika gledanja kroz prste autokratama poslednjih desetak godina stimulisala postojeće loše prilike. Zato danas ne moramo da se pitamo kako bi prošao referendum o ulasku Srbije u EU. Upravo zbog niske podrške i ima puno razloga zašto je ona najniža u regionu budući da se anti evropska retorika koristi godinama", rekao je Picula i izneo tvrdnju da je promašeno insistiranje na otvaranju klastera 3. Dan kasnije, u sredu, Evropski parlament je usvojio Rezoluciju o Srbiji, koju je izradio Picula - za je glasalo 468 evroposlanika, 116 je bilo protiv, a 79 uzdržanih. Usvojena Rezolucija jeste veoma oštra, ali ona nije pravno obavezujuća. Istog dana, na sastanku ambasadora zemalja članica Unije, osam od 27 država se usprotivilo otvaranju klastera 3, i to Holandija, Švedska, Finska, Belgija, Estonija, Litvanija, Bugarska i Hrvatska. Tri države članice koje nisu izričito protiv, ali još nisu uverene, jesu Danska, Luksemburg i Letonija, dok među glavnim zagovornicima pristupanja Srbije ostaje Francuska, preneli su mediji. Inače, za otvaranje i zatvaranje bilo kog pregovaračkog klastera potrebna je jednoglasna podrška svih 27 država članica EU. Komentarišući stanje u vezi sa klasterom 3, predsednik Aleksandar Vučić je izjavio da je Srbija razumela poruku EU i da se ne ljuti, ali da je ipak važnije to što u Srbiji raste životni standard građana i što smo po visini primanja ispred regiona i nekih članica EU. Dodao je da ipak i dalje ima neku vrstu nade da će Srbiji biti otvoren klaster 3. Kako je kazao, samo dve ili tri zemlje EU bile snažno protiv toga da se Srbiji

Vreme: 09.07.2026 17:00

Medij: nin.rs

Link: <https://www.nin.rs/politika/vesti/117929/klaster-3-i-srbija-zasto-eu-jos-nije-odobrila-otvaranje->

Autori: Boban Karović

Teme: Evropska komisija

Naslov: Klaster 3 i dalje na čekanju: "Najveći izazov je na političkom, a ne tehničkom nivou odlučivanja"

otvori klaster 3, dok su druge zemlje iznosile neke zamerke. "Nekada ste mogli da napredujete i da budete uspešni samo kao članica Evropske unije. Mi nećemo skoro postati članica Evropske unije, kao što neće ni Ukrajina, kao što neće ni mnoge druge zemlje. Ukrajina je suviše velika da bi EU mogla da prihvati, mi smo za region suviše veliki da bi mogli da nas prihvate. I, naravno, postoje i neke druge stvari, od Kosova i Metohije, odnosa prema Rusiji, prema Narodnoj Republici Kini i tako dalje, sve više i prema Sjedinjenim Američkim Državama", kazao je Vučić. Programski direktor organizacije "Novi treći put" Dimitrije Milić, upitan o različitim pogledima EK i EP po pitanju otvaranja klastera 3, objašnjava za NIN da je važno razlikovati stavove dve evropske institucije. "Evropska komisija polazi, pre svega, od tehničke procene napretka i zato je obnovila preporuku da se Srbiji u julu otvori klaster 3, ocenjujući da je ostvaren dovoljan napredak u oblastima koje su bile predmet ranijih primedbi. Nasuprot tome, Evropski parlament zauzima znatno političkiji pristup i u usvojenom izveštaju ocenjuje da je napredak Srbije i dalje ograničen, posebno kada je reč o vladavini prava, demokratskim standardima, medijskim slobodama i usklađivanju sa zajedničkom spoljnom politikom EU. Te razlike nisu neuobičajene, jer Komisija vodi pregovarački proces, dok Parlament često šalje političke poruke i postavlja više standarde", navodi Milić i dodaje: "Istovremeno, ključna prepreka više nije odnos između Komisije i Parlamenta, već raspoloženje država članica u Savetu EU. Za otvaranje klastera 3 potrebna je jednoglasnost, a prema informacijama iz Brisela, značajan broj država članica i dalje smatra da Srbija nije ostvarila dovoljan napredak ili ima ozbiljne rezerve u pogledu vladavine prava i spoljnopoličkog usklađivanja. Upravo zato, iako Komisija aktivno podržava otvaranje klastera, politička realnost u Savetu trenutno izgleda znatno nepovoljnije." Prema njegovim rečima, mogućnost otvaranja klastera 3 tokom jula formalno i dalje postoji, ali je posle poslednjih konsultacija u Briselu znatno manje verovatna nego što je izgledalo pre nekoliko dana. "Ukoliko ne dođe do promene stava pojedinih država članica ili nekog dodatnog diplomatskog kompromisa, realnije je očekivati novo odlaganje nego pozitivan ishod već ovog meseca. Ipak, sama činjenica da je Komisija ponovo preporučila otvaranje klastera pokazuje da evropski put Srbije nije zaustavljen, već da se najveći izazov trenutno nalazi na političkom, a ne tehničkom nivou odlučivanja", zaključuje Dimitrije Milić. Politikolog Vladimir Kljajić smatra da je preporuka EK da se klaster 3 otvori u julu najvažniji pozitivan signal na evropskom putu Srbije od decembra 2021, kada smo poslednji put otvorili klaster. "Ona nije poklon, došla je kao direktan odgovor na konkretne poteze, ispravku pravosudnih zakona u skladu sa mišljenjem Venecijanske komisije, imenovanje Saveta REM-a koje je u procesu, izborne izmene po preporukama ODIHR-a i skok usklađenosti sa spoljnom politikom EU. To je najbolji dokaz da proces zasnovan na zaslugama funkcioniše, kada isporučimo reforme, vrata se otvaraju", kaže Kljajić za NIN. Dodaje da različiti tonovi Komisije i Parlamenta nisu kontradikcija, već odraz njihovih različitih uloga. "Rezolucija EP je politička fotografija protekle godine, pokriva 2025. i početak 2026, dakle period pre ključnih reformskih pomaka iz juna, i ona je legitimna mapa onoga što tek treba popraviti, pre svega u vladavini prava i sprovođenju, a ne samo usvajanju zakona. Komisija, s druge strane, gleda unapred i procenjuje momentum. Poruka obe institucije je suštinski ista, napredak je moguć i nagrađuje se, ali mora biti stvaran i nepovratan", navodi Kljajić. Upitan da li ipak postoji nekakva šansa za otvaranje pomenutog klastera do kraja ovog meseca, sagovornik NIN-a kaže da je preporuka već na stolu ambasadora država članica, te da "veruje da postoji realna šansa, jer je i logika reforme politike proširenja, uključujući fazno pristupanje o kome se govorilo i u Tivtu, odnosno da se reformski napor odmah prepozna". "Odluku donose članice jednoglasno i deo njih ima legitimne rezerve, pa ništa ne treba uzimati zdravo za gotovo. Ali čak i ako se odluka pomeri, suština se ne menja, loptica je na našoj strani terena i najbolji odgovor na svaku skepsu u Briselu jeste ubrzanje reformske agende kod kuće", zaključuje Kljajić. Karijerni diplomata Zoran Milivojević je podsetio da deo članica EU već godinama insistira na političkim uslovima, a da se sada izdvajaju baltičke i severne države, kao i zemlje Beneluksa, koje akcenat stavljaju na odnos Srbije prema Rusiji, i Hrvatska, koja ni ranije nije podržavala napredak Beograda u pregovorima. "S druge strane, postoji ta većina, i tu su ove ključne države, i to pokazuje da ipak postoji interes EU da se proces pristupnih pregovora sa Srbijom deblokira. U igri je ceo region, koji bez Srbije nije moguće integrisati", ocenio je Milivojević za RTS. Dodao je da pozitivna ocena EK sama po sebi dovoljan argument za nastavak pregovora, ali da je u praksi presudna politička volja pojedinih članica. "Naš problem su politički uslovi. Sada dominira stav baltičkih zemalja, Švedske i Finske, gde je u prvom planu odnos Beograda prema Moskvi, sankcije i pitanje ruske pretnje", naveo je Milivojević.

